

Den nye regjeringen går til sitt arbeid på det samme politiske og parlamentariske grunnlag som den forrige regjering hadde.

Styrkefordelingen partiene imellom i Stortinget ble skapt ved siste stortingsvalg. Det er i perioden ikke skjedd endringer i samarbeidsformene og forholdene partigruppene imellom som har endret forutsetningene for en mindretallsregjering fra Arbeiderpartiet.

Da regjeringen Bratteli trådte til etter valget i 1973, la den Arbeiderpartiets program til grunn for sin praktiske politikk. Tiden fra da og fram til nå har synt at i den situasjon valgresultatet skapte, gir dette et godt

- 2 -

grunnlag for saklig samarbeid med Stortinget.

På tross av den uklarhet valgresultatet syntes å gi - på tross av en regjering med klart partimessig mindretall bak seg i Stortinget - har vi i en økonomisk vanskelig periode kunnet bevare stabilitet og handlekraft. Jeg nøler ikke med å si at dette også skyldes en ansvarsbevisst holdning fra opposisjonssiden.

Ut fra sin vurdering av situasjonen har regjeringen valgt å bygge sin politikk på Arbeiderpartiets program, og å søke et saklig samarbeid på grunnlag av nær og åpen kontakt med partigruppene i Stortinget. Stortingets arbeidsform - slik denne er lagt til rette - gir de praktiske forutsetninger for dette.

Det at regjeringen har valgt Arbeiderpartiets program som arbeidsgrunnlag er blitt tatt fram som eksempel på manglende vilje og evne til samarbeid.

For enhver regjering utgått fra Arbeiderpartiet er det en forpliktende oppgave å søke å føre ut i livet det vi løvte velgerne. Dette så langt muligheter og politiske forutsetninger er til stede.

Det står tindrende klart for oss at vi er i en mindretallsposisjon. Vi ser en oppgave i å bidra til stabilitet og arbeidsdyktig ledelse. Dette betinger vilje til samarbeid. Uten dette ville vi svikte oppgaven som regjering for hele folket i en vanskelig situasjon.

Vi er hverken så blåøyde eller så kyniske at vi tror andre partier vil samarbeide med oss med det som mål å

føre Arbeiderpartiets program ut i livet.

Jeg regner samtidig med at ingen lever i den forhåpning at regjeringen vil plassere seg som et politisk kjønnsløst forretningsministerium - drevet viljeløst framover av vekslende kastevinder fra ulike kanter.

Ethvert samarbeid mellom politiske partier og grupper må - dersom det skal ha noen mening - bygge på gjensidig respekt for og kontakt mellom politiske idéer - mål og oppgaver. Dette uansett former for slikt samarbeid.

I vår dagsaktuelle situasjon må oppgaven bestå i å finne et politisk grunnlag som gir maksimal stabilitet og styringsevne. Dette grunnlaget finnes der de politiske siktelinjer løper sammen på tvers av partigrensene. Erfaringene hittil har synt at Arbeiderpartiets program gir



et godt grunnlag for en slik politikk.

Regjeringen har sin forankring i norsk arbeiderbevegelse og i de sosialdemokratiske idéer den bygger på.

I vår aktuelle situasjon innbyr den til samarbeid om grunnleggende hovedmål:

La meg framheve:

- Trygging av sikkerhet og selvstendighet i et vestlig forsvarssamarbeid.
- Aktivt å bidra til avspenning og reell nedrusting.
- Støtte til fattige og undertrykte i verden.
- Vern om natur og miljø må prege politikken på alle områder.
- Mer effektiv samfunnsstyring for bruk av og vern om ressurser.
- Vern om og utvidelse av folkestyret i politikk - økonomi og arbeidsliv.

- Desentralisering av offentlige oppgaver og avgjørelser.
- Trygging av arbeid og likeverdige arbeidsvilkår for lønnstakerne.
- Likestilling og likeverd.
- Større innsats for kulturell utvikling. Vern om trosfrihet, toleranse og grunnleggende verdier i vår kulturarv.
- Rettferdig fordeling og sosial trygghet.
- Et harmonisk og konkurransedyktig næringsliv bygd på samspill mellom private og offentlige interesser.
- Sterk utbygging av distriktene og kontroll med etablering i pressområdene.
- Styrking av grunnringene i landbruk og fiske.

- Olje- og gassforekomstene utnyttes på en slik måte at det kommer hele folket til gode i dag og i framtida. Statens deltagelse i petroleumsvirksomheten styrkes.

Samarbeid blant annet langs slike linjer bør kunne ha perspektiver også utover denne valgperioden.

De nære og påtrengende problemer i norsk økonomi må i ukene som kommer bli høyest prioritert av regjeringen.

Det er enkelte viktige trekk ved den økonomiske situasjon i Norge som er annerledes enn hva vi tidligere har stått overfor, og som er annerledes enn hva andre land nå opplever.

Mens den industrialiserte verden gjennomgår det dypeste økonomiske tilbakeslag på 40 år, lever store deler av det norske folk uten noen følelse av tilbakeslag - tvert om.

Mange oppgaver for det private forbruket viser rekordtall. Aldri før har julehandelen vært større, aldri før har nordmenn kjøpt så mange nye biler som i 1975.

De som går ledige og de som går på redusert arbeidsuke føler belastningen og usikkerheten ved det økonomiske tilbakeslag. De siste offentliggjorte ledighetstallene forteller oss at de internasjonale depresjonstendenser som ventet nå merkes også hos oss.

I tillegg har ekstraordinære værforhold hindret enkelte virksomheter i deler av landet.

Ledigheten synes å ramme ujamnt såvel grupper som distrikter imellom.

Det er en solidaritetsplikt for alle som har sitt arbeid og sin inntekt i slike situasjoner gjennom samfunnets engasje-

ment å mest mulig hindre utslag av dette økonomiske tilbakeslaget.

Betydelig innsats er gjort.

16.000 personer er i arbeid med de midler som er stilt til rådighet til direkte sysselsettingstiltak.

Ekstraordinære lån er gitt til bedrifter med i alt 30.000 ansatte.

Regjeringen vil snarest mulig vurdere behovet for nye tiltak for å holde sysselsettingen oppe.

Den ledighet blant helt unge mennesker som etterhvert er avdekket, syner klart behovet for styrking av arbeidsmarkedstiltakene på dette feltet. Det synes å være klarlagt at vi her ikke står overfor en situasjonsbestemt ledighet, men at vi har å gjøre med et mer grunnleggende

sysselsettingsproblem. Det reelle omfang av og årsaken til denne tilstanden må bli fullt avklart snarest mulig.

Regjeringen er på dette grunnlaget, innstilt på å sette inn tjenlige og tilstrekkelige midler for å løse problemet.

Så lenge verdensøkonomien ikke viser noe markert omslag er det snevre grenser for vår egen manøvreringsfrihet for å påvirke produksjon og inntekter på lengre sikt.

Det er flere årsaker til at vi ser ut til å greie oss såpass mye bedre gjennom det økonomiske tilbakeslag enn andre land.

De viktigste årsaker er nok at Regjeringen har gått inn for en aktiv konjunkturpolitikk ved å holde produksjon og sysselsetting oppe - og ikke minst - at Norges økonomi i sin alminnelighet er så sterk at det har vært mulig



å finansiere det meget store underskott. Det er våre valuta-reserver, og utlandets tillit til norsk økonomi som har gjort dette mulig.

En del av den reelle dekning for vår velstands-utvikling i 1975 og 1976 ligger i framtidige oljeinntekter.

Den tidligere regjering har, med Stortingets tilslutning, funnet det riktig å bruke dette middel for å sikre våre arbeidsplasser, og våre inntekter gjennom det økonomiske tilbakeslag vi nå opplever. En slik politikk er i godt samsvar med den planøkonomi som Arbeiderpartiets regjeringer har lagt grunnlaget for. Det er samtidig en dristig politikk.

Ved inngangen til 1976 er det enkelte tegn til økt aktivitet og oppsving i verdensøkonomien. Men tegnene er ennå svake og selv under heldige forhold vil vi neppe før mot

slutten av året kunne vente synlige tegn på en oppgang i verdensøkonomien.

Det er reelt grunnlag for den dristige syssel-settingspolitikk vi fører for å holde hjulene i gang.

Det er et reelt grunnlag for en viss inntekts-heving også i 1976.

Inntektsoppgjøret må gjennomføres slik at tillegge-ne ikke blir spist opp av prisstigning umiddelbart. Ved et samordnet oppgjør, hvor både staten og partene i arbeidslivet og de store næringsorganisasjonene deltar, kan vi tilpasse krav og ytelser slik at vi ikke presser prisene unødig i været. I et slikt samordnet oppgjør må virkningene av statens skattepolitikk og subsidiepolitikk selvfølgelig bringes inn. For den enkelte inntektstaker er det slutt-

resultatet av inntektsoppgjøret som teller, etter at også virkningene av prisutvikling, skatte- og subsidiepolitikken er regnet.

For utviklingen i framtida for arbeids- og næringsliv er det viktig å komme seg ut av perioden med for sterk kostnadsøking.

Denne debatten er neppe egnet til å gå nærmere inn på en bred utenrikspolitisk vurdering.

For vår del står vi midt oppe i avgjørende og viktige forhandlinger for gjennom nye havgrenser å kunne gi bedre vern om fiskeforekomstene og en sikring av kystbefolkningens grunnleggende interesser.

Den nye regjeringen vil med full kraft føre arbeidet med disse sentrale spørsmålene videre for å nå fram

til de mål som er satt i samråd med Stortinget.

Det som i særlig grad har opptatt sinnene i den senere tid er striden mellom Island og Storbritannia som følge av den islandske grenseutvidelsen. Slik denne striden fikk utvikle seg, har den gitt grunn til alvorlig bekymring. Det dreier seg om en tilspisset konflikt mellom to naboland som Norge har meget nært forhold til. Det er samtidig en konflikt mellom to NATO- allierte i et område hvor det er særlig viktig at ro og stabilitet opprettholdes. For begge parter står viktige nasjonale interesser på spill i økonomisk vanskelige tider. Men på bakgrunn av islendingenes store avhengighet av sine fiskerier, må disse interesser sies å være av livsviktig karakter for Island.

Bare gjennom forhandlinger kan denne tvisten løses

Men forutsetningen for å få istand slike forhandlinger har vært at de britiske marinefartøyer trekkes ut av de omstridte områder. Det har man fra norsk side hele tiden vært klar over, og det er bakgrunnen for at Regjeringen både direkte overfor britene og i NATO har henstillet til Storbritannia å trekke fregattene tilbake.

Dette har nå Storbritannia gjort. Drøftelsene i NATO og generalsekretærens personlige innsats har bidratt sterkt til at forutsetninger nå er skapt for å få forhandlinger i gang igjen. Det er Regjeringens håp at slike forhandlinger vil komme i gang med det aller første og at begge parter vil gjøre sitt ytterste for å nå fram til en snarlig løsning.